

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. An Mundus sit productus in tempore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

mel necessariò omnia faceret, sic ut nihil ultra facere posset, quod probatur, quia agens necessarium tantum facit, quantum potest: sequela autem est contra manifestam continuationem & in dies novarum generationum experientiam.

xxvi. Confirmatur, si Deus non esset liber, non esset ratio cur has potius, quàm illas creaturas conderet, hoc potius tempore, aut loco, quàm alio; sed id potest, ut præcedens probatio convincit, ergo, &c.

xxvii. Obijcies 1°. Deus est summè bonus, & summè diffusivus sui, ergo necessariò se communicat creaturis. Probatur consequentia, quia aliàs ageret contra inclinationem naturalem, quàm ex sua infinita bonitate habet ad se communicandum, ergo, &c.

xxviii. Confirmatur, quia frustra esset in Deo ista inclinatio, ergo, &c.

xxix. Respondeo negando consequentiam, ad ejus probationem, nego assumptum; nam Deus non est sui communicativus ex necessitate, sed ex sapientissima sua liberalitate; quapropter illa ad se communicandum inclinatio, ex natura sua subditur voluntati, ac rationi; ideoque, etsi non faceret secundum illam inclinationem, non tamen faceret contra illam.

Ad Confirmationem

xxx. Respondeo non fore illam inclinationem frustra; esset enim ad liberè manifestandam Dei bonitatem tamquam proprietas essentiam consequens, ad eum ferè modum, quo in homine est inclinatio ad ratiocinandum, quæ tamen frustra non est, licet homo non necessariò ratiocinetur.

xxxi. Obijcies 2°. Deus necessariò se amat amore perfectissimo; sed ille amor videtur requirere ut alia etiam, præter se, amet, & propter se, & ideo creaturis se communicet, ergo, &c.

xxxii. Respondeo negando minorem, quia bona creata nihil perfectionis Deo adferunt; nil autem Deo necessarium, quod non est in Deo summè perfectum; unde cum illa communicatio nihil bonitatis intrinsecè Deo addat: amor ille perfectissimus, quo Deus se amat, & alia præter se, ac propter se, liber est, quatenus terminatur ad creaturas producendas.

xxxiii. Obijcies 3°. Deus est immutabilis & impeccabilis, ergo non potest esse liber; Probatur consequentia, quia libertas videtur opposita includere; potest enim, qui est liber, facere quidquid vult, etiam malè; potest etiam modò unum, modò alterum velle, ergo, &c.

xxxiv. Confirmatur, actus liber debet esse aliquid productum, quod possit esse & non esse, ad eòque subjectum mutationi, quæ in Deum cadere non potest.

xxxv. Respondeo negando consequentiam: Deus enim est liber non ad peccandum, juxta illud Aug. lib. 1°. contra Julianum. Et Liberum non est, nisi quod duo potest velle, id est bonum & malum: Liber Deus non est, qui malum non potest velle, de quo etiam ipse dixit, Deus esse nisi justus, non potest: sicine Deum laudas, ut ei auferas libertatem? an potius intelligere debes esse quandam beatam necessitatem, quæ Deus injustus non potest esse, neque ad mutandam voluntatem; juxta illud Iacobi 1°. apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Malachiæ 3°. Ego Dominus & non mutor. quare Augustinus ad simpl. lib. 2°. q. 2^a. Deus cuncta mutabilia incommutabili voluntate dis-

ponit. Et divus Thomas de verit. quæst. 23. art. 1° ad 2um, illud quod vult, immutabiliter vult. Sed tantum ut ab æterno aliquid objectum velit, aut non velit; quia scilicet eos actus liberos, quos habet ab æterno, potuisset non habere, aut habere alios, quantum est ad terminationem ad objectum creatum.

Ad Confirmationem

xxxvi. Respondeo actum liberum creatum esse aliquid productum; non autem increatum: actus enim ille increatus est tantum liber in terminando, non in existendo, quod quomodo fiat, ob eminentiam perfectionis divinæ comprehendere difficile est ab homine potest, & pertinet ad primam partem Theol. optimus tamen modus videtur hic, si concipiatur actus voluntatis infinitus in Deo esse ex natura sua indeterminatus ad quodlibet objectum creatum, & hoc ipso fieri talis objecti volitio quod ad illud applicetur, suo tempore illud producendo, aut aliquà simili ratione; eo modo, quo voluntas, quæ est potentia ex natura sua indeterminata ad producendum hunc vel illum actum, eo ipso fit hujus actus causa, potius quàm alterius, quo illum actum ponit nullà alià re ipsi superadditâ.

C O R O L L A R I A.

xxxvii. Colliges 1°. Deum, cum in operibus ad extra sit liber, non necessariò producere omne illud, quod est perfectius ex parte effectus; quia nimirum de ratione causæ liberæ non est agere quantum potest, sed solum quantum vult.

xxxviii. Colliges 2° cur Deus non potuerit generare perfectiorem vel imperfectiorem filium: bene autem perfectiorem vel imperfectiorem mundum: disparitas enim est, quod Filius divinus producat ad intra, & à Patre tamquam agente necessario, quod agit quantum potest. Adde Patrem respectu Filii esse principium univocum; secus verò ipse mundus, producit enim ad extra, & fit à Deo ut agente libero, & secundum rationem æquivocam; unde nulla creatura adæquat potentiam Dei; bene autem Verbum divinum.

D V B I V M III.

An Mundus sit productus in tempore.

R E S O L U T I O I.

xxxix. Dico, mundus est creatus in tempore. Est omnium Catholicorum contra Aristotelem & Averroem 8. Physic.

xl. Probatur 1° ex Script. Genes. 1°. In principio creavit Deus cælum & terram, puta sic ut Deus illam præcesserit, ut clarius hæc loca expriment Proverb. 8°. Dominus possedit me ab initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. ad Ephes. 1°. Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Ioan. 17°. Clarifica me Pater claritate, quam habui priusquam mundus fieret, ergo, &c.

Probatur 2° ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. & VI. Synodo, actione 11^a, in quibus veritas ista definitur.

xli. Probatur 3°, quia ex historiis nulla est mentio ullius rei, quæ existerit, aut quidpiam fecerit, ante octo mille annos: ergo tunc dicendum est mundum incepisse; alioqui non apparet, cur illi alii, qui tunc fuerant, non fecissent ullam mentionem

tionem istorum temporum præcedentium; ergo, &c.

XLII. Objicies tamen ex Averroë, à voluntate Dei antiqua non potest procedere actio nova, quæ non est; quia non est, cur uno potius tempore, quam alio procederet, ergo neque à Deo, qui fuit ab æterno, potest procedere productio mundi in tempore tantum.

XLIII. Respondeo 1° Retorqueri argumentum in voluntatem, quæ Deus adhuc singulis horis homines vult generare, & sic de cæteris, quæ sicuti de novo in dies fiunt, ita de novo potuit aliquando mundus fieri.

XLIV. Respondeo 2°. mundum non esse à voluntate Dei, quæ antiqua & in æternitate prout præcedenti, sed à voluntate Dei quæ æquivalenter nova, & in æternitate Dei prout præsentē, de quo ex professo Theologi.

D V B I V M I V.

An mundus sit in æternum duraturus.

R E S O L U T I O I.

XLV. Dico 1°. Mundus, saltem quoad corpora cælestia, animas rationales & mate-

riam primam, est in æternum duraturus.

XLVI. Probatur, quia illa per creationem conaturaliter producuntur & conservantur, in quam creatura nihil potest, ergo, &c.

R E S O L U T I O I I.

XLVII. Dico 2°. hic mundus, sic est igne immutandus juxta illud 2^a. Petri ultimo: *Cæli autem & terra, qui nunc sunt, eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii, &c.* Et infra: *Adveniet autem dies Domini ut sur, in quo Cæli magno impetu transient, elementa vero calore solvantur: terra autem & quæ in ipsa sunt opera exurentur; cum igitur hæc omnia dissolvenda sint, &c.* ut tamen de fide sit cælum & terram esse in se, simili aut perfectiori in æternum mansura. ita Augustinus 20°. de Civit. cap. 14°. Gregorius lib. 17. Moral. cap. 1°. prima pars patet. Probatur secunda ex eadem Epistola Petri, & eodem capite, *novis vero Cælos & novam terram secundum promissa ipsius expectamus.* Sed clarius Apoc. 21. *Vidi cælum novum, & terram novam; primum enim cælum, & prima terra jam abiit.*

DISPUTATIO TERTIA.

De Natura, Numero & Motu Caelorum.

I. **Q**uia perfectè cognosci non potest natura cælorum, an simplices, an compositi sint, nisi prius explicetur quid corpus simplex. Sit

D V B I V M I.

Quid sit Corpus simplex, & an possibile.

II. **A**nte Resolutionem, Suppono Corpus simplex multipliciter sumi: primò prout opponitur corpori simplici completo: secundò prout opponitur corpori composito ex materia tamquam potentia, & forma tamquam actus; sed clarum est per corp^u hic non intelligi illud, quod constat partibus, quarum una se habeat per modum potentia, altera per modum actus; sed quod sit substantia completa nullam includens distinctionem partium essentialium, licet habeat partes integrales: ita, ut sicuti datur substantia spiritualis completa Physicè simplex, v. g. Angelus, ita sit dabilis substantia corporalis, si ve corpus completum, Physicè simplex. Hoc supposito, sit

R E S O L U T I O.

XIII. Dico, possibile est corpus completum simplex, id est, non constans materia & forma substantiali. ita D. Thom. in 2um distinct. 12. quæst. 1. art. 1°. ad 3um. Scotus in 2um distinct. 14. quæst. 2. Durandus in 2um distinct. 12. quæst. 2. Gabriel & Major ibidem, Suarez Disp. 13. Metaph. sect. 10. num. 8. Arriaga, Oviedus, & Comptonus hic contra Hurtadum, Ruvium & alios.

IV. Probatur 1°, quia possibile est spiritus completus simplex, licet detur incompletus, ut anima

rationalis, ergo & corpus completum simplex, licet detur incompletum, ut materia prima: consequentia tenet à pari: antecedens est certum.

V. Probatur 2°, de facto datur anima corporea simplex æquivalens in perfectione animæ vegetativæ tantum, & animæ sensitivæ tantum, uti est anima equi in communi sententia; ergo & unum corpus simplex æquivalens in perfectione materiæ primæ & formæ materiali substantiali: Probatur consequentia, quia si talis æquivalentia ad perfectiora de facto detur, à fortiori ad imperfectiora possibilis est, ergo, &c.

VI. Confirmatur. Nihil Deo negandum, quod apertam repugnantiam non involvat, ut sæpius vidimus, ergo, &c.

VII. Objicies 1°. tale corpus esset materiale & immateriale; sed hoc implicat, ergo, &c. Probatur major, esset materiale, quia esset quantum, & haberet partes extra partes, ut supponitur, & esset immateriale, quia careret materia.

VIII. Respondeo distinguendo majorem, esset materiale & immateriale eodem respectu & contradictoriè, nego majorem; diverso respectu & non repugnanter, concedo majorem: diceretur ergo materiale prout esse materiale idem est, quod habere partes extra partes; non verò prout materiale idem est quod constans materia tamquam comparte corporis Physici; sic enim non diceretur materiale, sed potius immateriale; uti nec immateriale diceretur, si immateriale esset idem, quod non habens partes extra partes, idem quod incorporeum, &c.

IX. Objicies 2°, tale corpus, nec esset materia, nec forma, ac consequenter, nec potentia, nec actus, nec compositum; unde non apparet, quid esse possit.